

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาล
วิชาการพยาบาลพื้นฐานภาคทฤษฎี และศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลวิชาการพยาบาล
พื้นฐาน เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานภาคทฤษฎี ผลที่ได้จากการวิจัย
นี้จะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลที่สอน
วิชาการพยาบาลพื้นฐาน เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์
พยาบาลในสาขาอื่น ๆ และเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ วิธีการ การสังเกตพฤติกรรม
ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และอาจใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินการสอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน
จากสถาบันการศึกษาพยาบาล 5 แห่งได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาล-
เกื้อการุณย์ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย และวิทยาลัยหัวเฉียว
จากกลุ่มประชากรดังกล่าวที่สอนเรื่องเดียวกันในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนกรกฎาคม
พ.ศ. 2528 เลือกสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 35 ของจำนวน
อาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานทั้งหมด ได้ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
สถาบันละ 3 คน รวมเป็น 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาล
ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย การตั้งคำถาม
การตอบคำถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน
นอกจากนั้นยังใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ด้วย แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน
คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาล
ที่สอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานในด้านปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานภาค-
ทฤษฎี

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่วนแบบสังเกต พฤติกรรมการสอน รวบรวมข้อมูลโดยใช้ผู้รวบรวมข้อมูล 3 คน ที่ได้ผ่านการฝึกการสังเกต และได้ทำความเข้าใจรายละเอียด วิธีสังเกตพฤติกรรมการสอนในแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนที่เข้าใจตรงกัน และมีค่าความเที่ยงของการสังเกตอยู่ในช่วง 0.78 ถึง 0.93 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการสอนต่าง ๆ ผู้สังเกตจะบันทึกผลการสังเกตโดยใช้ระบบ Sign system โดยทำเครื่องหมาย / ลงในเครื่องมือการสังเกตทุกครั้งแต่ไม่นับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วง 5 นาทีเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย การตั้งคำถาม การตอบคำถาม โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบ Pearson's Product-Moment Correlation ตอนที่ 3 วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตอนที่ 4 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ภาคทฤษฎี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของอาจารย์พยาบาลที่สอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ อายุ 26-30 ปี และอายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ 13.33 ตามลำดับ ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุดของอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่อาจารย์มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20.00 ด้านประสบการณ์ในการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาที่ 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.66 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ 3-4 ปี และ 5-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน และมีประสบการณ์มากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.33 สำหรับจำนวนวิชาที่สอนในภาคเรียนนี้ อาจารย์ส่วนใหญ่รับผิดชอบสอน 2 วิชา คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมารับผิดชอบสอน 3 วิชา และ 1 วิชา คิดเป็น-

ร้อยละ 26.67 และ 13.33 ตามลำดับ จำนวนคาบที่สอนในภาคเรียนนี้ ส่วนใหญ่สอนมากกว่า 8 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือสอน 1-3 คาบ/สัปดาห์ และ 4-8 คาบ/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 26.67 เท่ากัน (ตารางที่ 2)

2. พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย การตั้งคำถาม การตอบคำถามวิชาการ พยายามพื้นฐานภาคทฤษฎี

2.1 พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย พบว่า พฤติกรรมการสอนที่เน้นในด้านต่าง ๆ มีอยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุดดังนี้

พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นความรู้-ความจำ พบว่ามีอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 4.47 โดยมีพฤติกรรมการสอนในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎต่าง ๆ หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 7.65 สำหรับพฤติกรรมการสอนที่เน้นด้านนี้พบน้อยที่สุด คือ เน้น ชี้ประเด็น หรือสาระสำคัญ ซึ่งจัดอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.96

พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นความเข้าใจ พบว่ามีอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.85 โดยมีพฤติกรรมการสอนที่พบมากที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลาง คือ พฤติกรรมการสอนที่เกี่ยวกับการอธิบายความหมาย ขยายความให้เห็นชัด มีค่าเฉลี่ย 5.28 รองลงมาคือ ให้อตัวอย่างทั้งในด้านบวกและลบ คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน และบอกความเกี่ยวข้องระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่า โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 และ 2.16 ตามลำดับ

พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นการนำไปใช้ พบว่ามีอยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 2.01 โดยมีพฤติกรรมการสอนในด้านการให้แนวคิดในการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.59 สำหรับพฤติกรรมการสอนที่เน้นด้านนี้ที่พบน้อยที่สุด คือ ชี้แนะให้ผู้เรียนได้คิดหาวิธีแก้ปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ย 1.42

พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นการวิเคราะห์ พบว่า มีอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.04 โดยมีพฤติกรรมการสอนในด้านการอธิบายและให้เหตุผลของความรู้ที่มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.66 รองลงมาคือ อธิบายแยกสิ่งทีละส่วนออกเป็น ส่วน ๆ และ เชื่อมโยงความรู้ที่สอนกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งพบว่ามีในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.79 และ 1.68 ตามลำดับ

สำหรับพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นการสังเคราะห์ และการประเมินค่า พบว่า มีอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 0.36 และ 0.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

2.2 พฤติกรรมการสอนด้านการตั้งคำถาม พบว่า พฤติกรรมการสอนที่เน้นความรู้-ความจำ มีมากที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 4.87 รองลงมาคือพฤติกรรมการสอนด้านการตั้งคำถามที่เน้นการนำไปใช้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสังเคราะห์ โดยมีค่าเฉลี่ย 1.99 1.65 1.01 0.08 และ 0.13 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

2.3 พฤติกรรมการสอนด้านการตอบคำถาม พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการตอบคำถามที่เน้นด้านต่าง ๆ ทุกด้านมีอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้คือ พฤติกรรมการสอนด้านการตอบคำถามที่เน้นความรู้-ความจำ การนำไปใช้ ความเข้าใจ และการวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย 0.88 0.42 0.39 และ 0.34 ตามลำดับ แต่ไม่พบพฤติกรรมการสอนด้านการตอบคำถามที่เน้นการสังเคราะห์ และการประเมินค่า (ตารางที่ 5)

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายกับการตั้งคำถาม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทั้งในทางเดียวกัน และในทางตรงกันข้ามในระดับต่าง ๆ กัน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นความรู้-ความจำ กับการตั้งคำถามที่เน้นความรู้-ความจำ และความเข้าใจ และการบรรยายและการตั้งคำถามที่เน้นความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .6492 .6272 และ .7569 ตามลำดับ สำหรับการบรรยายที่เน้นการนำไปใช้กับการตั้งคำถามที่เน้นความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามในระดับปานกลาง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ -.4934 (ตารางที่ 6)

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายกับการตอบคำถาม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทั้งในทางเดียวกัน และในทางตรงกันข้ามในระดับต่าง ๆ กัน เช่นกัน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายกับการตอบคำถามที่เน้นการนำไปใช้ การบรรยายที่เน้นการสังเคราะห์กับการตอบคำถามที่เน้นการนำไปใช้ และการบรรยายที่เน้นการสังเคราะห์กับการตอบคำถามที่เน้นการนำไปใช้มีความสัมพันธ์ทางเดียวกันใน

ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .7833 .6439 และ .6552 ตามลำดับ นอกจากนี้พฤติกรรมการสอนที่มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระดับต่างกันได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายระดับความเข้าใจ กับการตอบคำถามระดับความรู้-ความจำ การนำไปใช้และการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายระดับการสังเคราะห์ กับการตอบคำถามระดับการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ -.2677 -.1601 -.3816 -.0022 และ -.0204 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

3. พฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ภาคทฤษฎีที่พบมากที่สุดคือ ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดอยู่เสมอ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 เท่ากัน สำหรับพฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่พบน้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.61 (ตารางที่ 8)

4. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ภาคทฤษฎีพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ปัญหาที่พบในระดับปานกลางได้แก่ ความสนใจของผู้เรียนต่างกัน อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่พอเพียง เวลาในการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาและการจัดกิจกรรมและทักษะการใช้ อุปกรณ์การเรียนการสอนของผู้สอน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.67 2.67 2.53 และ 2.53 ตามลำดับ สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่พบน้อยที่สุดแต่อยู่ในระดับน้อย คือ ความเข้าใจรายละเอียดและโครงสร้างของวิชาที่สอน และพื้นฐานของผู้เรียนต่างกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.73 (ตารางที่ 9)

สำหรับเหตุผลของปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานภาคทฤษฎี คือ ผู้สอนมีประสบการณ์ในด้านการสอนและใช้อุปกรณ์น้อย ห้องเรียนคับแคบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาคือ ความสนใจของผู้เรียนต่างกัน เพราะความพร้อมทางร่างกายของผู้เรียนต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เหตุผลของปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่พอเพียง เพราะการเบิกจ่ายมีขั้นตอนยุ่งยาก และการระบายอากาศของห้องเรียนไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 13.33 (ตารางที่ 10)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบที่จะสรุปการอภิปรายได้เป็น 3 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย การตั้งคำถาม และการตอบคำถาม จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนในด้านการบรรยาย การตั้งคำถามและการตอบคำถาม เน้นในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันที่จำนวนของพฤติกรรมเท่านั้น เช่น พฤติกรรมการสอนที่พบมากที่สุด ด้านการบรรยายคือ พฤติกรรมการสอนที่เน้นความรู้-ความจำที่เกี่ยวกับการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎต่าง ๆ หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ พบในระดับมาก ในด้านการตั้งคำถาม และการตอบคำถามที่เน้นความรู้-ความจำ ก็พบมากเช่นเดียวกัน แต่พฤติกรรมการสอนทางด้านการตั้งคำถามพบในระดับปานกลาง การตอบคำถามพบอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนั้นพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย การตั้งคำถาม และการตอบคำถามมีความสัมพันธ์ทางเดียวกันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เน้นความรู้-ความจำกับการตั้งคำถามที่เน้นความรู้-ความจำ และความเข้าใจ การบรรยายกับการตั้งคำถามที่เน้นความเข้าใจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .6492 .6272 และ .7569 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาการพยาบาลพื้นฐาน เป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาชีพของหลักสูตรพยาบาล-ศาสตร์ ซึ่งการสอนส่วนใหญ่ในภาคทฤษฎีจะใช้วิธีการบรรยาย หรือการสาธิตจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนจะเป็นนักศึกษาทั้งหมดของชั้นปีนั้น ๆ และการที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนหรือมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึงกันนั้น เป็นไปได้ยากมาก (สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์ 2525 : 1) จึงทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนในขอบเขตจำกัด ดังนั้นจากการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่า ผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายมากกว่าการตั้งคำถาม และการตอบคำถาม นอกจากนั้นอาจเป็นเพราะจุดมุ่งหมายของการสอนแบบบรรยายเพื่อถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมความคิด และเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้ฟังหรือผู้เรียน โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ค่อนข้างชัดเจน วิธีการบรรยายจะใช้ได้ดีเพราะผู้บรรยายหรือผู้สอนจะบอกเล่าชี้แจง หรืออธิบายข้อความต่าง ๆ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ 2526 : 140-141) และจากจุดมุ่งหมายในการสอนด้านพุทธิพิสัยมุ่งให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านความรู้ อย่างเดียวพอที่จะนำไปใช้เป็นหลักในการให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม (จินตนา

ยูนิต 2527 : 30) โดยเฉพาะในการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานนั้น เป็นวิชาแรกของ
 หมวดวิชาชีพที่นักศึกษาต้องเรียนในปีการศึกษาปีที่ 1 และที่ 2 ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์
 ซึ่งจะ เป็นวิชาที่ศึกษาถึงหลักการพยาบาลที่เป็นพื้นฐานของการพยาบาลสาขาต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียน
 ไม่มีประสบการณ์และความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการพยาบาลพื้นฐานมาก่อน ดังนั้น
 ผลการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่าพฤติกรรมการสอนนั้นได้เริ่มต้นจากชั้นพื้นฐานของพฤติกรรมการสอน
 ด้านพุทธิพิสัย คือ ระดับความรู้-ความจำ โดยเฉพาะพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายที่เกี่ยวข้อง
 กับการให้ความรู้ ข้อเท็จจริง กฎต่าง ๆ หลักการ และทฤษฎีต่าง ๆ พบมากมีค่าเฉลี่ย
 7.65 รองลงมาคือการอธิบายความหมาย ขยายความให้เด่นชัด และบอกวิธีดำเนินการ
 ระเบียบแบบแผน ลำดับขั้นตอนและบทบาทของผู้เรียนโดยมีค่าเฉลี่ย 5.28 และ 4.3 ตาม
 ลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะหัวข้อที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ
 อธิบายถึงความหมาย หลักสำคัญทั่ว ๆ ไป และหลักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สอน
 ตลอดจนความรับผิดชอบของผู้เรียนต่อหัวข้อที่เรียน และสามารถปฏิบัติได้ แต่จากการสังเกต
 พฤติกรรมการสอนครั้งนี้ พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่จะเป็นการสอนที่เน้น
 ทางด้านหลักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สอนซึ่งใช้เวลาในการสอนมาก ทั้ง ๆ ที่สิ่งที่
 สอนนั้นผู้เรียนได้เรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ในหมวดพื้นฐานทั่วไป และหมวดพื้นฐานวิชาชีพ ซึ่งผู้สอน
 สามารถที่จะนำหลักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่สอนมาสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ โดยบอก
 ความเกี่ยวข้องระหว่างความรู้ใหม่ กับความรู้เก่าหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิม
 แต่พบว่าพฤติกรรมการสอนทั้ง 2 ด้านนี้พบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด และน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.16
 และ 2.97 ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมการสอนในด้านการให้ตัวอย่างทั้งในด้านบวกและลบ
 คล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน และอธิบายและให้เหตุผลของความรู้ที่มีความสัมพันธ์กัน มีค่าเฉลี่ย
 4.04 และ 3.66 ตามลำดับ นับว่าเป็นพฤติกรรมการสอนที่สำคัญ เพราะจะเป็นการปลูกฝัง
 ให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต และเป็นคนที่ให้เหตุผล มีความสามารถในการวิเคราะห์ซึ่งสอดคล้องกับ
 ลักษณะของวิชาการพยาบาลพื้นฐานส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตการวิเคราะห์ปัญหา
 และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ แต่การสอนของอาจารย์ในครั้งนี้มิได้ส่งเสริมผู้เรียนในด้านการ
 วางแผนการพยาบาล และนำมาประยุกต์ใช้ ดังนั้นจึงพบว่าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่

เน้นการนำไปใช้ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าในระดับที่น้อยที่สุดมีค่าเฉลี่ย 2.01 0.36 และ 0.1 ตามลำดับ อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานมีวิธีการสอนแบ่งออกเป็นภาคบรรยาย ภาคทดลอง และภาคปฏิบัติ และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาคบรรยายด้านพุทธิพิสัย มุ่งเน้นให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านความรู้อย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นหลัก และแนวทางในการให้การพยาบาลผู้ป่วยอย่างเหมาะสม แต่จุดมุ่งหมายในการสอนภาคปฏิบัติด้านพุทธิพิสัยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาความรู้ และให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและในการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาลพื้นฐานส่วนใหญ่ วิธีสอนจะเป็นการสาธิตการศึกษารายผู้ป่วยโดยกลุ่ม (Nursing clinic) หรือศึกษาการพยาบาลรายบุคคลซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหา วางแผน และนำไปประยุกต์ใช้พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลได้ ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงอาจมิได้คำนึงถึงด้านนี้ ในการสอนบรรยายเท่าใดนัก

สำหรับพฤติกรรมการสอนด้านการตั้งคำถาม พบว่าเน้นความรู้-ความจำมากที่สุด รองลงมาคือ เน้นการนำไปใช้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการสังเคราะห์ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้สอนตั้งคำถามสอดคล้องกับสิ่งที่สอน คือ เน้นพฤติกรรมการสอนด้านความรู้-ความจำ เพราะการตั้งคำถามเป็นวิธีประเมินการสอนของครูรูปแบบหนึ่ง และการถามเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้ นอกจากนั้นหลักการและขั้นตอนการดำเนินงาน การประเมินผลการเรียนการสอนข้อหนึ่งคือ จะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน แล้วกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินผลให้สอดคล้องกัน ดังนั้นจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานใน 3 หัวข้อ ดังกล่าวนั้นมุ่งในด้านความรู้-ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหัวข้อที่สังเกต แต่สิ่งที่น่าสังเกตจะพบว่าพฤติกรรมการสอนด้านการตั้งคำถามที่เน้นการประเมินค่า พบมากกว่าพฤติกรรมการสอนที่เน้นการสังเคราะห์ ส่วนการสอนทางด้านการบรรยาย ผู้สอนจะเน้นการสังเคราะห์มากกว่าการประเมินค่า ทั้งนี้เพราะในการสอนแบบบรรยายผู้สอนจะต้องสรุปกรอบของแนวคิด (Conceptual framemork) ของเนื้อหาสาระที่ได้กลั่นกรองแล้ว รวมทั้งค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระหรือแนวคิดนั้น ๆ กับชีวิต สังคมและ

สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อจะได้แสดงให้เห็นความสำคัญของแนวคิดกับชีวิตประจำวัน (จินตนา ยูนิพันธ์ 2527 : 206) ซึ่งนับว่าผู้สอนจะต้องสังเคราะห์เนื้อหาวิชาที่จะสอนนำมาสอนผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อไป สำหรับการบรรยายที่เน้นการประเมินค่าที่พบน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนไม่สามารถที่จะตัดสินใจหรือเลือกสิ่งใดได้ ถ้ามีผู้สอนให้แนวคิดไว้หลายด้าน ๆ เนื่องจากผู้สอนยังไม่มีประสบการณ์และความรู้พอที่จะเลือกตัดสินได้ และจากการสังเกตตลอดระยะเวลาในช่วงที่มีการเรียนการสอนผู้สอนจะให้ทฤษฎี หลักการ และข้อเท็จจริงตลอดจนเป็นผู้ตัดสินใจเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการตั้งคำถามผู้สอนเน้นการสังเคราะห์น้อยกว่าการประเมินค่า เนื่องจากการสอนในภาคทฤษฎีนั้นผู้สอนไม่สามารถที่จะให้ผู้เรียนที่ยังไม่มีประสบการณ์ตอบคำถามที่เน้นการสังเคราะห์ได้มากนัก แต่อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนในด้านการบรรยาย การตั้งคำถามที่เน้นการสังเคราะห์ และการประเมินค่า พบว่ามีน้อยที่สุด ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านการตอบคำถามของอาจารย์ที่เน้นการสังเคราะห์ และการประเมินค่าไม่พบพฤติกรรมนั้นเลย ทั้งนี้เพราะผู้เรียนไม่สามารถที่จะถามผู้สอนในด้านดังกล่าวได้ เนื่องจากผู้เรียนไม่มีประสบการณ์ในสิ่งที่เรียนมาก่อน เป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้เรียนจึงยากแก่การตั้งคำถามในด้านการสังเคราะห์และการประเมินค่าได้

ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน พบว่าพฤติกรรมการสอนด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่พบมากที่สุด คือ ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดอยู่เสมอ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 เท่ากัน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการเรียนการสอนด้านการบรรยายส่วนที่พบน้อยนั้นคือ ทำให้ผู้เรียนเฉื่อยชา ไม่ว่องไว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ช่วยในการเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นจากการวิจัยครั้งนี้ผู้สอนได้คำนึงถึงข้อเสียของการสอนบรรยาย ผู้สอนจึงใช้การสอนด้วยวิธีการบรรยายร่วมกับการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนมากขึ้น เช่น จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนในครั้งนี้ พบว่า พฤติกรรมการสอนที่อาจารย์ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยในการเรียนการสอนคือ ให้นักศึกษาทดลอง ให้เวลาในการตอบคำถาม หรืออภิปราย แต่คำถามส่วนใหญ่จะเป็นคำถามที่เน้นความรู้-ความจำ และการนำไปใช้ด้วยเหตุนี้พฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านที่กล่าวมานี้จึงพบว่ามีอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเวอร์จิเนีย (Verginia 1965 : 65-69) คือ กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความคิดและความสนใจในการเรียนการสอนอยู่เสมอ

สำหรับบรรยากาศการเรียนการสอนที่ปรองดองมาคือ สนใจ และเป็นกันเอง กับผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย 4.07 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนได้คำนึงถึงเทคนิคในการสอนแบบ บรรยาย เพราะถ้าผู้สอนไม่มีเทคนิคในการพูดและบรรยากาศในการเรียนการสอนไม่เป็น กันเอง อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนได้ โดยเฉพาะในการสอนส่วนใหญ่ ที่เน้นการบรรยาย ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้หัวข้อที่ สังเกตส่วนใหญ่เป็นการบรรยายที่เน้นความรู้-ความจำมาก แต่ผู้เรียนก็ให้ความสนใจการ เรียนการสอนตลอดเวลา เพราะตลอดเวลาที่สังเกตพฤติกรรมการสอน พบว่า ผู้สอนแสดง สีน้ายิ้มแย้มแจ่มใส และกวาดสายตามองดูผู้เรียนในชั้นเรียนขณะที่สอน พร้อมทั้งเวลาให้ผู้- เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้สอนจะเรียกชื่อผู้เรียนเสมอ แสดงให้เห็นว่าผู้สอนเป็น กันเองและให้ความสนใจแก่ผู้เรียน ซึ่งคุณสมบัตินี้เป็นคุณสมบัติที่ส่วหนึ่งของการสอนแบบ บรรยายที่จะทำให้การสอนแบบบรรยายได้ผลดี (อัจฉรา ประไพตระกูล 2520 : 38) ซึ่ง สอดคล้องกับการวิจัยของมาร์กาเร็ต (Margaret 1966 : 218-224) เกี่ยวกับพฤติกรรม การสอนทั้งในห้องเรียนและภาคปฏิบัติที่พึงประสงค์ข้อหนึ่ง คือ ให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง จริงใจ สนใจ เห็นใจนักศึกษา นอกจากนั้นชาดา บัวแสง (2520 : 110-111) และ จริญญา สิงคณิกา (2520 : 85-93) ได้สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ คือ พบว่าบรรยากาศการ เรียนการสอนที่พึงประสงค์คือ ความเป็นกันเองในห้องเรียน

นอกจากนั้นยังพบว่าบรรยากาศการเรียนการสอนในครั้งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้น บรรยากาศการเรียนการสอนนั้นได้แก่ บรรยากาศ การเรียนการสอนในด้านส่งเสริม หรือยอมรับผลงาน หรือความคิดเห็นของผู้เรียน รับฟัง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ของผู้เรียน ชมเชย สนับสนุน และให้กำลังใจผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.63 3.61 3.41 และ 3.40 ตามลำดับ นับว่าเป็นบรรยากาศการเรียนการสอนที่พบในระดับปานกลางแต่ก็นับว่ามี ความสำคัญยิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึงและก่อให้เกิดขึ้นในการเรียนการสอน ซึ่งจากการศึกษาของ เดอร์ทรอนเย่ และทอมสัน (De Tronyay & Thompsons 1982 : 4-5) พบว่า การที่ ผู้สอนสนใจและชมเชย เมื่อผู้เรียนแสดงความคิดเห็น จะทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ถ้าผู้เรียนได้รับคำชมเชยจากผู้สอน จะมีผลการเรียนที่ดีกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้รับคำชมเชย ยิ่งไป กว่านั้น ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่มีผลการเรียนสูงเมื่อได้รับคำชมเชย ไม่ว่าผู้-

เรียนจะเป็นผู้เรียนที่เรียนเก่ง หรือเรียนไม่เก่งก็ตาม และจากแนวความคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ข้อหนึ่งคือ การเสริมแรง (Reinforcement) การตอบสนองจะมีมากขึ้นหรือน้อยลง ขึ้นกับตัวเสริมแรง ถ้าสิ่งที่น่าสนใจเรานั้นสามารถทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงได้ เรียกว่าเรานั้นว่าตัวเสริมแรง เช่น การให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น (กุลยา ดันติผลาชีวะ 2524 : 11) และจากการสรุปองค์ประกอบของการเรียนรู้ของครอนบาค (Cronbach) ย่อมแสดงให้เห็นว่า ความมุ่งหมายของการเรียนรู้ แรงจูงใจ ความพร้อมของผู้เรียนและผลของการเรียนที่ก่อให้เกิดความพอใจ หรือความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมีความสำคัญต่อการสร้างการเรียนรู้เป็นอย่างมาก (สมบูรณ์ บรรณาภ อัจจาก Cronbach 2518 : 259-262)

ประเด็นที่ 3 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งพบว่ามีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่พบน้อย คือ ความเข้าใจรายละเอียดและโครงสร้างของวิชาที่สอน และพื้นฐานของผู้เรียนต่างกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.73 เท่ากัน แต่ก็นับว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการสอนแบบบรรยาย เพราะผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาวิชาคือ ยึดครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่งอาจทำให้ไม่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอน ดังนั้นในการสอนแบบบรรยายผู้สอนควรมีความเข้าใจรายละเอียดและโครงสร้างของวิชาที่สอน และพื้นฐานของผู้เรียน ไพฑูรย์ สันลารัตน์ (2520 : 81, 2526 : 143) สรุปได้ว่าการที่ผู้สอนมีความรัก และมีความเข้าใจในตัวผู้เรียนนั้น นับว่าเป็นเรื่องสำคัญในการสอนแบบบรรยาย ผู้สอนจะต้องเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียนด้วย เพื่อจะได้เลือกได้ว่าควรจะปูพื้นฐานอะไรให้แก่ผู้เรียนบ้าง และผู้บรรยายจำเป็นต้องเป็นผู้เข้าใจรายละเอียดและโครงสร้างของวิชาที่สอนเป็นประการแรก คือ ต้องเป็นผู้รู้ เพราะผู้บรรยายเป็นผู้กำหนดเนื้อหา รายละเอียด และเตรียมตัวแต่ผู้เดียว ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงควรมีความอิสระในการปรับปรุงวิธีการสอนในเรื่องที่รับผิดชอบ และควรสอนในเรื่องที่ถนัด ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การจัดเรื่องต่าง ๆ ให้สอนตรงตามความถนัด และความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอน และมีความอิสระในการปรับปรุงวิธีการสอนในเรื่องที่รับผิดชอบ เป็นปัญหาคือผู้สอนในระดับน้อย

สำหรับปัญหาที่พบในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสนใจของผู้เรียนต่างกัน จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจต่างกัน เพราะนักศึกษาบางคนง่วงนอน เนื่องจากการปฏิบัติงานบนตึกรักษาพยาบาล ซึ่งแสดงว่า สุขภาพทางกายขณะนั้นไม่พร้อมที่จะเรียน อาจเป็นเหตุทำให้ผลการเรียนไม่สัมฤทธิ์ผลประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ นั่นคือ สภาพที่ผู้เรียนเหมาะสมกับการเรียนอย่างใดอย่างหนึ่ง มีสุขภาพะทางกายเพียงพอ มีสภาพอารมณ์และการปรับตัวที่ดี ได้รับวิธีการสอน และการใช้อุปกรณ์การสอนที่ก่อให้เกิดความสนใจและความต้องการที่จะเรียน (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2524 : 68) นอกจากนี้จากการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า ผู้สอนสร้างจุดสนใจได้เพียงชั่วขณะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยจากต่างประเทศที่พบว่า ความสนใจของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาการสอนภายในเวลา 40 นาที ความสนใจของผู้เรียนจะลดลงตอนปลายชั่วโมง (Mills : 1974)

ปัญหาในด้านทักษะการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนของผู้สอน พบว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับการประเมินการสอนในห้องเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.53 เท่านั้น สำหรับเหตุผลของปัญหาในด้านทักษะการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนของผู้สอนที่พบมากคือ มีประสบการณ์ในด้านการสอนและการใช้อุปกรณ์น้อย คิดเป็นร้อยละ 26.67 ซึ่งมีเกล (Mikhail 1960) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนของผู้สอน พบว่า อาจารย์ที่มีอายุมากใช้วัสดุอุปกรณ์มากกว่าอาจารย์ที่มีอายุน้อย อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากจะใช้วัสดุอุปกรณ์มากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์น้อย เป็นต้น จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สถานภาพของอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.66 รองลงมาคือ ปีมีประสบการณ์ 3-4 ปี และ 5-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน และมีประสบการณ์มากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.33 ดังนั้นจากการวิจัยครั้งนี้ปัญหาในด้านทักษะการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน เพราะมีประสบการณ์ในด้านการสอนและการใช้อุปกรณ์น้อย ส่วนทางด้าน การประเมินผลการสอนในห้องเรียน เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนไม่สามารถประเมินการสอนผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากจำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนมีเป็นจำนวนมาก คือ ประมาณตั้งแต่ 50-150 คน แต่ถึงอย่างไรก็ตามการประเมินการสอนในห้องเรียนนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการเรียนการสอน และเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในการสอนปัจจัยหนึ่ง ซึ่งจากผลการวิจัยของ Truen พบว่าปัจจัย

ที่ผู้อ่านช่วยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในการสอนมีหลายด้าน เช่น คุณสมบัตินิสัยส่วนตัวและทางสังคม คุณสมบัตินิสัยทางวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ในสาขาวิชา การวางแผน และการจัดระบบระเบียบ การสอนในชั้นเรียน และการประเมินผลในชั้นเรียน (จินตนา ยูนิพันธ์ อ้าง-จาก Truen 2527 : 42-44) ดังนั้นในการประเมินผลการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ซึ่งในการประเมินการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ ภาคทฤษฎีนั้นส่วนมากจึงเป็นเพียงการทดสอบข้อเขียน นอกจากนั้นผลจากการที่มีจำนวนผู้เรียนเป็นจำนวนมากจึงทำให้เป็นปัญหาต่อผู้สอนในด้านความเหมาะสมของห้องเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33 เนื่องจากห้องเรียนคับแคบต่อการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 26.67

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานภาคทฤษฎี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

สำหรับพฤติกรรมการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานภาคทฤษฎีนี้ ผู้สอนควรที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านการสามารถนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตลอดจนถึงการประเมินค่า ดังนั้นการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีจึงควรที่จะสร้างความสามารถต่าง ๆ เหล่านี้ โดยผู้สอนไม่ควรแยกเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา ข้อเท็จจริงส่วนหนึ่ง และวิธีปฏิบัติอีกส่วนหนึ่ง คือ ผู้สอนจะสอนโดยวิเคราะห์ขั้นตอนของวิธีปฏิบัติ และนำความรู้ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และหลักการต่าง ๆ มาอธิบายให้เหตุผล และสรุปแนวคิด หรือความสัมพันธ์ของหลักการในขั้นตอนการปฏิบัติ นั่นคือผู้สอนจะต้องสอนแบบผสมผสาน (Intergrative technic) ระหว่างหลักวิทยาศาสตร์ ข้อเท็จจริง หรือกฎต่าง ๆ กับขั้นตอนการปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายหาเหตุผลในการกระทำในขั้นตอนการปฏิบัติ นอกจากนั้นจะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต และอธิบายถึงข้อแตกต่างระหว่างสิ่งปกติ และผิดปกติได้ โดยการยกตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจ ดังนั้นในการเรียนการสอนนอกจากจะสอนแบบผสมผสานระหว่างวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เรียน เช่น วิชากายวิภาค สรีรวิทยา สังคมวิทยา และจิตวิทยา เป็นต้น

กับหัวข้อที่สอนแล้ว อาจใช้วิธีสอนแบบบรรยายสลับกับการอภิปรายของผู้เรียน หรือใช้วิธีสอนแบบวิเคราะห์ที่อุบัติการณ์เฉพาะกรณี (Case incident method) ประกอบการสอนในการบรรยายด้วย การสอนแบบวิเคราะห์ที่อุบัติการณ์จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจได้โดยใช้เหตุผล เพราะการสอนด้วยวิธีนี้เป็นวิธีแสวงหาความรู้ โดยการสะท้อนความคิดที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ โดยให้ข้อมูลที่ต้องการจะแก้ปัญหาแล้วให้ผู้เรียนเริ่มสืบข้อมูล ที่คาดว่าจะมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ และเหตุผลในการตัดสินใจ แล้วนำมาวิเคราะห์หัวข้อตัดสินใจปัญหาพร้อมทั้งหาเหตุผลประกอบข้อดีข้อเสียของการตัดสินใจ

นอกจากนั้นจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการตั้งคำถาม การตอบคำถามของอาจารย์มีน้อย ส่วนใหญ่ใช้เวลาสำหรับนักศึกษาในการซักถามคำถามน้อยมากและจะใช้เวลาในตอนท้ายของแต่ละชั่วโมงของการสอนแต่ละครั้ง พฤติกรรมการสอน เช่นนี้อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายในการเรียน และไม่สามารถได้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อเป็นการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนในแต่ละตอนได้ อาจทำให้เป็นผลเสียต่อประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้นในการเรียนการสอนผู้สอนควรให้โอกาสผู้เรียนในการซักถาม และผู้สอนควรซักถามผู้เรียนในแต่ละช่วงที่เห็นว่า เป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีการเตรียมพร้อมในการที่จะตั้งคำถามโดยการเตรียมแผนการสอนเป็นอย่างดี และการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน และมีพัฒนาการในด้านความคิดได้มากขึ้น จะต้องให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมที่จะเรียน โดยมีพื้นความรู้เท่ากัน พร้อมทั้งจะนำพื้นความรู้ที่นำมาเกี่ยวข้อง กับความรู้ใหม่ซึ่งพื้นความรู้เหล่านั้น ผู้เรียนจะได้จากการเรียนรู้ในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดพื้นฐานวิชาชีพ ดังนั้นผู้สอนควรที่จะมอบหมายให้ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นความรู้ที่เกี่ยวกับการเรียนในแต่ละครั้งล่วงหน้า ซึ่งผู้สอนสามารถจะตรวจสอบความพร้อมและความเข้าใจในพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องนี้ได้ โดยการเรียนการสอนแบบถาม-ตอบ ประกอบการบรรยาย แต่จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนไม่พบว่าผู้สอนได้มอบหมายให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมที่จะเรียนในครั้งต่อไป

ดังนั้นจากวิธีการสอนของอาจารย์ดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้ จึงทำให้บรรยายภาศการเรียนการสอนทางการชมเขย สนับสนุน ให้กำลังใจผู้เรียนปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งเสริมหรือยอมรับผลงานหรือ

ความคิดเห็นของผู้เรียน รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถามอย่างอิสระมีอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจไม่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนกล้าตั้งคำถาม หรือตอบคำถามผู้สอน ดังนั้นผู้สอนควรพัฒนาบรรยากาศการเรียนการสอนดังกล่าวให้มีมากขึ้น มิฉะนั้นการเรียนการสอนด้วยวิธีการถาม-ตอบ จะไม่ประสบผลสำเร็จ แต่บรรยากาศเหล่านี้ผู้สอนไม่จำเป็นต้องแสดงออกด้วยคำพูดแต่เพียงอย่างเดียว ผู้สอนควรใช้ภาษาท่าทางประกอบในการเรียนการสอนร่วมกับการใช้คำพูด เช่น ยิ้ม ยกย่อง แสดงว่าเห็นด้วยกับนักศึกษา เป็นต้น

สำหรับปัญหาในการเรียนการสอนที่พบบ่อยที่สุดคือ ความเหมาะสมของห้องเรียน คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากห้องเรียนคับแคบนับว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของผู้สอนและผู้บริหารการศึกษาควรคำนึงถึง ด้วยเหตุนี้ในการจัดเตรียมอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษาควรมีส่วนรับผิดชอบและหาสิ่งทีเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ปัญหาอีกปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหาแก่ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่พบบ่อยคือ ปัญหาการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน เนื่องจากผู้สอนมีประสบการณ์ในด้านการสอนและการใช้อุปกรณ์น้อย เพราะผู้สอนไม่มีวุฒิทางครูซึ่งไม่มีพื้นฐานทางด้านการเป็นครูก่อน เช่น ผู้สอนมีวุฒิทางการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์บัณฑิต ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาในแต่ละสถาบันจึงควรส่งเสริมให้ผู้สอนมีประสบการณ์ทางการสอน และการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน โดยจัดอบรมหรือสัมมนาในด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน และปัญหาการเรียนการสอนให้แก่ผู้สอนตามโอกาสอันสมควร

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวสำหรับการจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิชาแรกในหมวดวิชาชีพที่นักศึกษาเริ่มเรียนนั้น ผู้สอนไม่สามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ในตัวเองในทุกด้านได้ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเป็นเพียงผู้ที่วางรากฐานและแนวความคิดอันจะเป็นแนวทางในการที่จะพัฒนาผู้เรียนต่อไปด้วยวิธีการสอนหลายรูปแบบ และด้วยความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ดังนั้นการเรียนการสอนจะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาที่รูปแบบการสอนของผู้สอนที่มีส่วนในการพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไปดังนี้

1. วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลพื้นฐานภาคปฏิบัติ
2. วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาทางการพยาบาลในหลักสูตร เพื่อ
ดูว่ามีความสอดคล้องกับระดับพื้นฐาน และมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่าเพิ่มขึ้น
หรือไม่
3. ศึกษาปัญหาการนำความรู้ในภาคทฤษฎีไปใช้ในภาคปฏิบัติ
4. ศึกษาทัศนคติของผู้เรียนและผู้สอนต่อการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์